„ЗАСТАВА“ излази редовно: средом, петком, недељом, на целом табаку, а уторником на по табака

ЦЕНА ЈЕ ОВА
за Аустро-Угарску
на целу годину . . . . . 14 ф. — н.
на по године . . . . . 7 ф. — н.
на четврт године . . . . . 3 ф. 50 н.
на 1 месец . . . . . 1 ф. 20 н.
За Србију (у сребру)
на годину 35 дин. на пола године 17½ дин
на четврт године 9 динара.

ЗАСТАВА.

ОГЛАСИ рачунају се по 6 новч. од сваке врсте оваких ситних слова, за жиг се плаћа по 30 новч. сваки пут.

ДОПИСИ шаљу се уредништву, а претплата и огласи администрацији „ЗАСТАВЕ“ у Нови Сад.

НЕНАПЛАЋЕНА ПИСМА не примају се.

РУКОПИСИ не враћају се натраг.

Појединн бројеви стају 10 новч.

БРОЈ 128. У Новом Саду у недељу 21. августа (2. септембра) 1883. ГОДИНА XVIII.

ПО ПОВРАТКУ РУМУНСКОГ КРАЉА.

Кад је краљ румунски пошао на пут да крсти сина унуку цара Виљема, ми смо рекли у каквој је цели и намери тај пут од стране савезних велесила удешен, али смо уједно и своју сумњу изразили, да ће поменуте велесиле у том погледу тешко постићи жељена успеха, док су се аустро-угарски официјозузи бог зна како великим надама питали и сигурно очекивали, да ће посета краља Карола у Берлину и Бечу обрт у спољашњој политици Румуније учинити.

Краљ Карол обишао је сада обе престонице и Беч и Берлин, и вратио се већ и дома. У Бечу је особито лепо дочекан. Био је примљен и угошћен у самоме двору, а наш цар и краљ посетио га је двапут и при поласку испратио га је чак на саму жељезницу.

И поред свега тога није се овом приликом са краљем Каролом ћарити дало. То признају данас и сами аустро-угарски листови у својој покајничкој исповести. Ми се дакле нисмо преварили, кад смо пре неколико дана рекли да од целе ове краљеве посете неће ништа бити, имајући поглавито на уму уставно држање румунскога краља, а знајући да у Румунији данас ладан север брије, кога ево ни најтоплији бечки дочеци нису били у стању да разблаже.

А какав је пак расположај у Румунији, навешћемо овде неколико примерака ради његове илустрације.

Кад је румунски званични лист саопштио, да ће краљ и Беч посетити, написао је Коголничано чланак, који се овако завршује: „Не! Ми не можемо веровати, да ће краљ у Беч, и званичан лист, који је ту вест донео, тешко да је истину рекао, а министар који је то у лист пустио, опадач је и издајица земље и престола. Ми одбијамо ту увреду у потпуној форми, јер под данашњим околностима не може и не сме један суверен ићи у Беч.

Лист „Natiunea“ изјављује своје уверење, да немају право листови који тврде, да је краљев пут у Берлин и у Беч политичним конвенцијама посвећен, јер прво није у његовој пратњи било ни једног министра, а друго краљ је и сувише уставан, а да би на своју руку политику водио. Свакојако пак — вели исти лист — боље би било, да краљ тога пута није ни предузимао, јер онда не би било сумње од те врсте, па макар да је ова и неоснована.

Други лист „Rinele Public“ тврди, да је краљев пут у Беч учинио врло неповољан утисак у земљи. А управо — вели даље не може се ни разумети, како је влада тај пут и дозволити могла.

Ова два три примера карактеришу и сувише добро расположај у земљи. И сви ови и овима подобни гласови пљуснули су као зраци ладног туша на официјозну, аустро-угарску штампу, те с тога се ова и спустила, али није још напустила наду, да казује Румунији, како је у загрљају Русије никаква срећа не чека, јер Русија иде сигурно за окупацијом свију балканских држава, па и Румуније.

Но међу тим у Русији свира са свим друга нота.

Тако лист „Современија Известија,“ који је још за време прошлог рата предлагао, да Русија уступи Румунији онај део Бесарабије, где је поглавито румунско становништво, а да за то узме себи Добруџу, — узима сада ту ствар наново у претрес. И тај предлог поменутог листа руског нашао је и свога одзива у руској штампи.

Ето лист „Восток“, што у Москви излази и интересе источних народа заступа, прихваћа тај предлог, изјављујући, да се с њиме потпуно слаже. Разлажући ту ствар вели поменути лист: „Бесарабија, коју смо ми г. 1811. у сугласу с Турском себи присајединили, била је део кнежевства молдавског, које је било полунезависно. Та анексија не може се назвати окупацијом, јер се Молдављани нису с нама тукли, него су напротив били свагда наши савезници, и то у сваком случају бољи него Бугари. Данас ако Руси делимице и састављају компактно становништво, то је само у хотинском округу, а има их још помешаних са Немцима и Бугарима на југу, у окрузима исмаиловском, акерманском и бендерском. Сви други округи насељени су једино Молдављанима и предаја истих Румунији донела би велике користи Русији. Да неговоримо само о Румунима, који би нам на увек остали благодарни и признателни, цео православни исток поздравио би тај чин руског самопрегоревања. Грци, Срби и Бугари уверили би се потпупо, да их Русија не жели покорити, него им жели, да уживају независност и потпуну слободу.“

Таквим јасним и пуним знаком наклоности може се заиста стећи неограничено поверење једне мале суседне државе. Камо ту силе, која ће Румунију од Русије отрћи, кад ју ова тако јаким копчама себи прикопчава, и кад Румунија у тој пријатељској свези стиче уверење, да се Русија заиста о њеноме опстанку стара?

И одовуд имао би неко понешто научити. Да се и у нашем спољњем звању о условима опстанка и напретка малених суседних државица, Србије и Црне Горе мислило, и на овај руски начин лека тражило, — пут краља Милана у Беч и у Берлин био би без сумње праћен благословом целог српског народа, а и црногорски кнез Никола тешко да би имао сада нужде у Цариград путовати.

Нови Сад, 20. августа.

— У листку прошлога броја нашега листа, где смо саопштили животопис скоро преминулог српског добротвора, професора Вуиновића, погрешно је изостало под насловом, да је исти животопис извађен из „Извештаја о православном богословском сјеменишту у Задру за школску годину 1882-83. Год. V.“, што је ових дана у Задру у печатњи Ив. Водицке изишао. Овим нека је исправљена поменута погрешка.

Политички преглед.

Положај у Троједници постаје како који дан све то замршенијим. Најновије вести из Загреба јављају да је бан Пејачевић, уверивши се о немогућности извршења закључака министарских већа, потражио да га што пре и то дефинитивно реше дужности повереног му звања. По некима ставио је бан ово потраживање услед тога, што не сматра себе обвезаним да баш он лично мора провести успоставу мађарских грбова. У Загребу још не знају какав ће положај влада угарска заузети прама овој одлуци бановој, изгледа пак да се Мађари не надају да ће Пејачевић попустити, јер у неким листовима појављује се вест, да ће зарад извршења начелно већ усвојене успоставе мађарских грбова бити наименован засебни краљевски комесар. Шта би за тим следило, о томе као да ни будимпештанска господа још нису на чисто. 16-ог тек мес обратио се је кардинао Михаловић поново министру Тиси и препоручио је овом по мирљиво држање, јер и по Михаловићевом мишљењу не ће ни један Мађар моћи у Загребу остати, ако се питање о грбу не реши начином, који ће свестрано задовољити. — Уз познату изјаву клуба такозване народне странке у питању о грбу пристају сваким новим даном све више заступника. — Градско веће загребачко држало је 18-ог тек. мес. седницу, у којој се имала поново повести реч о мађарском грбу. Поговарало се да ће веће у целости одступити. — На састанку такозване народне странке, о којем је у задњем броју помена било, суделовали су као заступници опозиционих странака хрватских: Војновић, Фолнеговић и Арнолд, но ни један од ових није имао правилног пуномоћија, услед чега су и дотични преговори носили на себи више лик приватног саветовања, што, разуме се, ни најмање не побија политички значај тих договора. Војновић изјавио је да се његова странка (независњаци) у питању о грбу потпуно слаже са очитовањем клуба такозване народне странке. Да је народна странка — рече Војновић вазда у том смислу делала, не би ни дошло до раздвоја и слварања нових странака. Војновић истакну најзад наду, да овом приликом успостављен споразум и у будуће потраје. Фолнеговић очитује да су појаве у Загорају тек слаби предзнаци много крупнијих догађаја, који ће за њима следити. Изјављује да је свему злу криво поравнање и попуштање такозване народне странке прама неоснованим и противзаконитим намерама и потраживањима Мађара. Слаже се са познатим очитовањем такозване народне странке и мисли да ће „странка права“ моћи утишати свој праведни гњев, када се о овој ствари на загребачком сабору реч повела буде. — У истој седници потакнуто је и питање о сазиву сабора. Председник саборски Крестић, који је такођер присуствовао састанку изјави у том погледу, да сазивање сабора не би имало никакве цељи, пошто услед оставке бана Пејачевића у Троједници нема данас уставне владе. На овом састанку није донесен никакав позитиван закључак, — тако бар јавља „П. Лојд“, по којем смо и горњи извештај донели. Хрвацки листови од 17. (29.) тек. мес. не доносе ништа о овој конференцији саборских посланика.

Састанак кнеза Бизмарка са грофом Калнокијем обављен је 18-ог тек. мес. у Салцбургу. О том састанку проносило се у задње време тако много и тако разноврсних вести, да се на послетку није ни знало, хоће ли уопште што бити у овој ствари. Кнез Бизмарк стигао је у Салцбург 18-ог око 2 сах. после подне, а сахат и по касније приспео је и гроф Калноки. Калнокија дочекао је на станици син Бизмарков и отпратио га је у хотел „Европу“ где су оба министра одсела. Бизмарк остао је у Салцбургу до 1-ог септембра по н.ален., а овога дана креће у Гастајн. Гроф Калноки имао се 19-ог тек. мес. у Беч вратити Састанак овај доводи се у свезу са продужењем аустро-угарско-немачког савеза. Карактеристично је у том погледу да ову задњу вест протурују они исти листови, који ту неки дан причаху свему свету да је савез тај већ прошле године продужен — на пет година. Ако је прошле године продужен савез, на што онда садање продуживање? Изгледа, да се тај савез не налази у најповољнијим околностима, док око њега толико бају.

Јавили смо већ да се **краљ Карол** вратио из Беча у Букурешт. Борављење краља румунског у престоници Аустро-Угарске дало је повода неким аустро-угарским листовима да брже боље ударе у сва звона, како је у румунској политици наступио потпун обрт, јер да је краљ Карол дошао до увиђења „да у погледу свију главних тачака европске политике постоји нека извесна заједница између румунских и аустро-угарских интереса.“ Читајући ова и слична трабуњања бечко-пештанских официјозуса мора се човек из сажаљења насмејати. Доста је поменути само дунавско питање, па ће се сваки моћи уверити, како та „заједница интереса“ на јави изгледа. У осталом признају ова господа полако и сама, да у Бечу није ништа свршено, чему да је тобож једино то узрок, што у Бечу у околини краљевој није било ни једног одговорног министра румунског, те се теше тиме, да ће се у Бечу отпочети преговори наставити у Бу-

---

ЛИСТАК.

С' МОРА.

Из путничких писама Пере Калића.*)

(Наставак из броја 76.)

Обрекох ти да ћу ићи на Акропол па то сам и учинио.

Акропол је на стени сазидан град, приступ к њему до зла Бога рђав, све се вереш по стењу и камену.

Мој вођа вели, да се у старо време туда пењало уз лепе широке степени, које су биле покривене сводовима и настрешњицом, да сунце не пече. Акропол град сазидао је још у прастаро доба неки мисирски пришелац по имену Кекропс те му и наденуо своје име Кекропија. Прем то Грку није мило чути, јер се они хвале да је он био њихов човек који се родио у земљи Грчкој и био пра-урођеник, автохтон.

Кад су стари Пелазги са својом стоком препливали Боспор, настане се они у Грчкој а једно ће племе пелашко изабрати Кекропса за својега краља. За његова краљевања посвади се богиња Атина с богом Посејдоном о то: које ће од њих двоје да буде бог над овим градом и народом. Пак онда се сложе у томе, да даде свако по неки поклон који ће бити од користи земљи и народу, па чији буде најбољи, онај да им буде бог.

Тада узмахне Посејдон тророшцем, те удри о камен а то из камена покуља извор бистар да бистрије не је а свеж, да свежије не је. На то Атина благослови а крај извора пониче дивно дрво маслиново пуно плода. А кад то виде краљ и народ рекоше: ти да нам будеш бог. И наденуше своме граду име Атина.

Мало по том умре Кекропс, па остави на кон себе, посмрче, малена Ерехтеја. Овога посини Атина па га остави сестрама његовим, а кћерима Кекроповим да га пазе и чувају али га затвори у некакав ковчег, забранивши девојкама, да за живу главу ковчега неотварају. Девојке као девојке узмучиле се да виде шта је, отворе ковчег, кад имају шта и видети унутри змијурина увила се около детета пак на њи сиђе. Кад ове то виде а оне ти беж; па како су бежале све поломове вратове стропоштавши се с ове стрмените стене.

Ерехтеј по том дорасте и постане краљ од Атине града и све земље што је око града, пак у славу божичину заведе јуначке игре, Панатенеје.

Ерехтеју подигну Атињани храм по имену: Ерехтејон, но како овај разоре Перзијанци, то га Периклеј даде изнова сазидати, спојивши га са два друга храма.

— Ето ту где стајаше западни храм од она три храма, веле да је био слани извор Посејдонов, а овамо на јужној страни, ту да је било свето дрво маслиново — рече мој вођа.

А какве су ове рушевине овде — упитам га показујући штапом на неке зидине.

— То је некадањи Партенон — рекне овај узданувши — „најлепше на свету“ у старих Грка као што га они називаху, храм богиње Атине који беше сазидан по дорском кроју. Унутри у пространијем делу тога храма, стајао је кип богиње Атине, што га извајао најславнији вајар тадањи, а пријатељ Периклејев, Фидија. Кип имађаше у висину 37 стопа, а био је сав од злата и слонове кости; сви голи делови тела божичина, глава, врат, руке и ноге били су од слонове кости, а одећа што се спуштала чак до прста ножних, била је од злата. На глави имала је богиња шлем ниже чега јој се блистаху очи од драгога камена. У десници држаше од хвата високу богињу победницу, која Атини лицем окренута, опружених руку пружаше овој од злата венац. Шуваком се наслонила Атина о грдну штитину испод којег у повеликим колупима увијена света змија помољаше главу. У шуваци руци држаше богиња копље убојито.

Но био је још један и то сила већи кип од истог вештака а од меди саливен, који није био унутри већ ето ту напољу баш пред самим храмом. Чак са предгорја Сунијског и пирејска пристаништа, могаше се видети на сунцу како се у богиње блиста шлем и сија златни врх на копљету њезину.

— Па зар нема баш никаквик остатака од тих дивота, што ми их овај час изрећасте — упитам зачуђено.

Нема*) — одврати овај снуждено — јер је све пропало да му се ни трага не зна. Па да је толико варварство починио какав суров, дивљачки народ, ни по јада; но га учинише Хришћани и то још просвећени и вештину љубећи: Млечићи.

Партенон, дивни храм Атинин, ту красоту над красотама претворише они у цркву светога Ђурђа, па свима приликама што им се чињаху као да обесвећују цркву поодваљиваше главе. Па кад им се и црква свиди да је тамна а они ти онда проваљуј зидове, те отварај одушке за прозоре а прилике што им стајале на путу, те им заклањале светлост побацаше на поље те се поломиле и поразбијале.

— А знатели господине колико је ту силан новац уложен док се то све није подигло и сазидало?

Саме Пропилеје коштале су 2000 талената а то је око три милиона талира, а да шта је тек оно друго, што бијаше и веће и скупље? Две хиљаде година сачуваше се ти узори вештине уз пркос времену и варварству турском али им Млечићи учинише крај. Септембра 28-ог 1687, опколе Млечићи Акропол да га отму од Турака, па како су Турци несрећом у Партенону држали барут, а Млечићи зато знали, избаци Морозини кумбару, пробије Партенон те

---

*) Доносећи овај наставак из бр. 76. нашег листа од о. г. јављамо поштованој публици, да ћемо престати доносити ова писма, пошто је писац наумио, да их у засебној књизи изда. С тога упућујемо поштоване читаоце на ту књигу, која ће по свој прилици скоро света угледати.

*) Има их по талијанским и енглеским музејима. Лорд Елгинс однео је силество пластичних остатака с Акропола у Енглеску; па док се нису те ствари изнашле држао је и сам славни Винкелман, да је белведерски Аполо идеал старинске вештине, но сад се о томе не суди више тако. Писац.

курешту. Колико у овој тврдњи има истине доказује најбоље из Букурешта приспела вест, да министар Брајано ово дана ради поправке здравља свога на дуже времена одлази из Румуније. Како су пак Румуни напрама Аустро-Угарској расположени, види се најбоље из овога. 17-ог тек. мес. држана је у Брашову ђенерална скупштина задруге за подизање културе народа румунског. На ту скупштину позване су све румунске патријоте. Тим поводом написао је **конзервативни „Тимпул“** чланак у ком међу осталим вели: „У Брашови упознаћемо нашу браћу на пољу књижевнога рада.... и слободна Румунија целиваће својим оживљујућим пољубцем блеђано патничко чело потлачене посестриме.“ Либерални листови пишу још жешће. Из овога јасно је увидети шта вреди она изрека о заједници аустро-угарских и румунских интереса.

ДОПИСИ.

Д. — У Т. Кањижи 13. (25). августа 1883. († Ђорђе Јаковљевић) — Гладна читуља умрлих српских синова опет је прогутала једно дично име, опет се мора у њу са црни слови забележити име једно од оних српских синова који су маленом роду свом од користи били, који целог века свог само за мили род свој живеше, духом србинским дисаше и све његове радости и жалости уживаше и трпеше!

То је дично име пароха Ђалинског: Ђорђа Јаковљевића! врсног сина рода свог, повнатог старине — јунака, у Потисју добро повнатог „бабе“!

Јунак име задобио је тиме: што у последњим годинама телом стар, ал' духом млад „баба“ нигда не жаљаше труда кад се на уставном пољу међдан делио, да он први у колу свога милог јата буде! Први се истицао свуда, где требаше право српске потиштене народности бранити; он беше јак бедем љубљеног нам рода, о који се туђински вали самовоље и наговарања разбијаху!

Тај челик-карактер, поштено и искрено срце беше основ оне неизмерне љубави и поштовања што је за свога живога не само од своје — овејане српске — општине, него и од својих небројних пријатеља и поштовача задобио.

Да га је и старо и младо, велико и мало од свег срца поштовало и љубило, показало се приликом погреба му, када се силан народ и пријатељи не само из места, него и околине слегоше да последњу пошту одаду милом покојнику.

Опћина ђалинска све је учинила да ова последња тужна свечаност буде достојна њеног општеуваженог и љубљеног пароха Ђорђа; а часна г. г. свештеници Гаврa Поповић, Трифунац из Мокрина, Лазар Нонић из Т. Кањиже, Арон Тапавица из Деске, Светозар Дражић из Срп. Крстура, Паја Јовановић из Сириге свечано обавише у цркви опело, на ком труду евала им!

Тако исто велика фала на труду особено г. свећенику Василији Кадићу капелану Мокринском који је од дужег времена покојника у дужностима свештеничким замењивао и присуством својим последње тешке дане покојника ублажавао, евала ти честити свештениче Васо!

А сад збогом мили покојниче, почивај мирно у вечној ти кући, а од твојих искрених пријатеља и поштовача прими уверење: да ће твоја успомена до гроба нам мила бити!

У Оточцу, на преображење.*) (О **радњи плашчанске конзисторије.**) Посред хајке, коју поштовани „Повор“ диже противу православног народа и свештенства му — нађе се и један православни . . . који у допису под насловом из Кореница“ у 117. броју цјењене „Заставе“ тенденциозно изврћући чињенице секундира — „Повору“! И непомишљам на обрану какву, јер чистом образу мало или нимало воде треба, али ми крв у образ удара, кад видим, да пакост замотана у (тобожњи) патриотизам хоће да заведе јавно мнење а на штету — невиности. Истина православна црква непризнаје инфалибилитета, признаје и учи да сваки човјек згрешити може, или зато апсолутно не допушта продавати лаж, за истину, неправду за правду: него по дјелима строго и непристрано судити и цјенити. То је начело и моралне философије. Тога начела мора се држати и критика, ако хоће да је достојна човјекова „ја“.

Све што је у опреци с тим моралним начелом вређа достојанство човјека.

Некадим ником. Ма није сам ни — тервита. Сваком своје треба по заслуги дати. Прекјучерашњи „Повор“ у свом уводном чланку одговарајући „Застави“ и њеним дописницима међу осталим осуђује поступак српских народних органа према „патријарку“ Анђелићу, дочим се неможе сит нагрдити „владике Живковића“. Нијесмо убијени по глави, да неби разумјели — „Повора“!

Питам, како највећи српски црквени достојанственик дође до тога, да га „католички“ листови као што је н. пр. „Повор“ — коме патрона знамо — у звезде кује, дочим не само српски политични, него шта више православне Русије црквени лист „Восток“ црним бојама црта рад православног српског „патријарха“!

Хтели нехтели морамо поклонити вјеру овима, који нама ближе стоје. „Повор“ нас је животом и радом својим увјерио, да је он непријатељ српске народне црквено-школске аутономије, одтуда и црни он своје расположење према српским јерарсима. Па такоме „Повору“ путем српског народног органа додавати на руку против себе самих па још лажна дата — заиста је неопростив грех.

„Застава“ је кроз цео вјек правду и истину на копљу своме високо носила, под том ловинком и ја сам скоро осједио, зато немогу допустити, да злобно и пакостно перо користећи се удаљеношћу ових крајева од српске Атине — оскврњава највећу светињу правду и истину!

Није истина, што г. дописник вели, да је „владика“ кренуо капелана кнежевића из Смиљана зато, како би саморану човјеку без кучета и мачета дао 1400 ф. Овако је било: кад је Горње-Врховине парохија остала удова капелан Кнежевић замоли администрацију исте парохије па и добије. Како је у нашој дијецези оскудица на свештенству толика, да има „једанајст“ капеланија и четири парохије правне, дакле конзисторија није могла створити свештеника за капеланију Смиљан, него ју је морала по каноничном и природном праву поверати надлежном пароху у Госпићу г. проти Мандићу.

А што је овај честити и родољубиви свештеник остао саморан, није крив, што га судба тако немило гони, да је пре кратког времена једино чедо, једину своју узданицу — ђевојку на удаји мртвачким покровом покрио!

Није конзисторија крива, што парохијани Горњи-Врховина из више разлога затворише цркву од г. Кнежевића. Међу тијем узроцима и онај је, што су Врховљани чули од Смиљанчана на сјму у Госпићу, да их је капелан К. хтео превести на унију. Нећу таити, да су и мене долазили људи питати, јели збиља то истина? али ја немогох човјека на душу узети, јер би га вјера и Бог били каменовали. Ову чисту и непомућену вјероисповједну свјест православног народа нека добро забиљежи „Повор“ и . . . . . .! Администратор К. молио је конзисторију, да капелана Поповића ривала му премјести из врховина. Конзисторија је то учинила. Г. К. молио је конзисторију, да њему у помоћ привове и политичну власт. Конзисторија је и то учинила, те две мјешовите комесије излазише на лице мјеста, да свештеника К. и народ измире. Али све бадава. Хтео се и краљ. судбени стол у помоћ позвати, но међутим и сам г. К. увиди, да му у Врховина мјеста нема, те замоли конзисторију, да му даде Трновац и Торјански. Конзисторија му и то учини; еле капелан Кнежевић на своју властиту молбу кренуо се из Смиљана, био у Врховина, и, дошао у Трновац. —

Најпосле опака је лаж, што г. дописник вели, да је свештеник Поповић судбено кажњен ради дионištва краће, дакле ради злочина — аман за „Поворов“ криминалитет. Свештеник Поповић купио је коња за 60 ф. јавно пред њих 30 свједока од Б. Срдића парохијанина попа Јове Будисављевића. И Срдић је коња купио, али коњ бијаше краден. Судбени, па чак ни стол седморице није Б. Срдића — који је свештенику П. продао коња — казнио ради дионištва краће него ради преступа куповине сумњиве робе; дакле ни свештеника П. није нити га је могао суд строжије казнити, јер најпосле сваком човјеку може се десити малер да купи крадену ствар. Па кад све то г. дописник зна врло добро као ија, онда нека јавност сама себи ствара суд.

А ја за љубав правди и истини односно чину свештеничком морао сам толико рећи.

Илија Машић
парох.

*) Не могући одавде доглед ати право стање ствари у плашчанској дијецези, пуштамо и овај допис ради расветљења истине, жалећи, да се наши дописници у својим назорима сукобавају. — „Ур.“

Дневне новости.

(**Црквена прослава.**) Из Срп. в. С. Миклуша пишу да је тамо на вел. Госпођу приликом прославе св. храма, какве прославе није тамо више од сто година било, на позив пароха Александра Антоновића приложено од стране народа на школски фонд 100 фор. а на певачко друштво 40 фор. Између приложника, који највише приложише ови су: Јоца Мартиновић 10 ф. Иса Жупански гост из Варјаша 6 ф. Никола Моцика биров 5. ф. Милан Ђорђевић 6 ф. Игњат Кнежевић 4 ф. Живко Обрадов, Живко Перин, Мита Станков, Тодор Средојев и Паја Молацков.

Нека је слава како честитом свештенику, тако и штедрим пријатељима.

(**Немири у Бистрици**) јавили су се услед безобзирног поступка тамошњих порезних органа. Пре неког времена проневерено је код порезног уреда у Златару 30,000 фор. од уплаћеног пореза. Чиновник који је новце проневерио, био је истина осуђен, но порезна власт почела је од народа поново наплаћивати већ једном намирену порезу. Разуме се да је овај поступак до зла бога озлојеђио и онако доста јадно становништво онога краја које није могло да поња, од куда је оно дужно један порез два пута плаћати и надокнађивати новац, што га чиновници покраде. Уз то дође још и окрутност порезних оврховодитеља, који су народу за најмањи порезни остатак последњу ствар и последњу главу стоке у безцење продавали. Кад су у таким приликама сељаци дотичне званичнике молили да их за који дан пречекају, и да их не убијају ничим не заслуженом продајом њиховог покућства и стоке њихове,— ови не само да се нису ни најмање обзирали на молбе јадних сељака и њихову сиротињу и невољу, но су их јоште на најсуровији начин грдили, хулећи им „бога и кристуша“ и довикивајући им: „Ја сам твој бог, ти ћеш већ осетити ко сам ја!“ При таким околностима и још кад се узме у обзир да јадни народ против ових зулумчара није могао нигде помоћи и заштите наћи, јер су га власти од Понтија до Пилата слале, — није ни најмање чудновато што је измучена сиротиња дошла до тога да апелује на сопствену песницу, и да сама потражи лека против невоље, која јој је из дана у дан све тежа и несноснија постојала. Коме једном сирене пред очима, тај је готов на све.

(**Буна у заладској жупанији**). Новије вести из Зала-Егерсега и других места заладске жупаније казају да буна све то више маха отима и да ја захватила и такова места у којима је до скора највећи мир и поредак владао. Са разних страна заладске жупаније стижу жупанијској власти молбе, којима се тражи што скорија војничка помоћ против побуњене светине. У Зала-Егерсегу, Зала-Леву и другим местима дошло је до крвавог сукоба између изгредника и војника. Усљед тих појава проглашен је у заладској жупанији преки суд. Жупан Главина наименован је краљевим комесарем. Поред свега тога и ма да је војска посела многа места буна није угушена. 17-ог тек. мес. изгореле су у Бикежду све чивуцке куће. И у Сепервеку и Покави било је великих пожара. У Зала-Леву Шимегу, Сент-Гроту и Шархиду било је опет буне, ма да су оба места војском поседнута. „Лојду“ се туже да у Зала-Еегерсегу местне власти и грађанство не ће ни најмање да потпомажу жупана у раду му око успоставе мира и реда,

(**Скобељев о немачкој војсци**). Под насловом „Скобељев као војсковођа и човек“ доносе „Петерб. Вједомости“ следећу изјаву покојног ђенерала Скобељева о значају немачке војске: Цела снага немачке војске — рече Скобељев — лежи у часничком збору. Збор овај — треба да смо праведни — састоји се из правих јунака. Стотинама било их је убијено, ал за то они ипак са свога становишта као неки богови гледаху сасма презирно на војнике, ниже од себе. Немачки војник — права је кукавица. Он мрзи предпостављеног му часника више но ишта на овоме свету, јер не примећује на њему никаквог племенитијег човечанског чуства. Читава стега у војсци почива услед овога на вечитој борби између самољубља и страха, одиста вештачка и не сигурна веза. Збаците тог поносног часника са подлоге његове надувености, и он ће на мах сав свој углед код војника изгубити. У случају рата са Немачком имало би наше коњаништво највише о томе бринути се, да пошто по то ухвати што већи број немачких часника, да им натакну на главу лудачке капе и да их тако накараћене поврате војсци немачкој. Код нас стоје ствари сасвим друкчије. Наши часници и војници пазе се као браћа, с тога наш војник и прашта много своме часнику, и чини и иначе много за њега. Више пута видео је наш војник где му се часник за грм крије, но он се ипак покорава његовој заповеди, и не осуђује га, само ако је часник иначе ваљана и поштена душа.

(**Аустријска поларна експедиција**) о којој смо пре кратког времена јавили да је стигла у Хамбург, дошла је претпрошле среде у Беч. На железничкој станици престонице аустријске дочекали су експедицију: градоначеоник бечки Ул, потпредседник царевинског већа Гедел-Ланоа, побочник царев мајор Пленис, депутација географског друштва, барон В. Ерлангер и други.

Када влак у колодвор уђе и чланови експедиције из кола извођоше ступи пред њих градоначеоник Ул и поздрави их кратком језгровитом беседом, коју је следећим речима завршио: „Честитам вам на лепим успесима, што сте их вашим патриотизмом, вашом храброшћу и истрајношћу постигли на далеком северу. Будите уверени да сав изображен свет и највећом пажњом и највећим саучешћем прати научна истраживања ваша, и да се држава ова поноси, што има тако храбре синове“. На поздрав бечког градоначеоника одговорио је у име чланова експедиције капетан линијског брода и вођа исте експедиције Емил Волгемут, захвалив се топлим и срдачним речима на пријатељском дочеку. За тим је Волгемут преставио оне чланове експедиције, који су у овој својим умним радом суделовали, а то су: заставник линијског брода Адолф Собјецки из Митровице, заставник Август Грегл из Пожуна, поручник Базо из Трста, заставник Адолф Бобрик пл. Болдва и лекар др Фердинанд Тинтер, оба из Коломеје.

За тим је ђенерални секретар географског друштва др. Оскар Лепц топлим речма поздравио чланове експедиције, давши израза нади, да ће географско друштво јамачно скорим имати срећу да у својој средини види и да из њихових уста чује извештај о резултатима њиховог испитивања.

Кад је др. Лепц свршио приступише морнари што су у експедицији суделовали, те буду представљени градоначеонику Улу. Имена ових ваљаних људи јесу: Тона Микачић са острва Хвара, Божо Ђордано из Реке, Томо Диминић из Краљевице, Јосиф Баретиничић из Шибеника, Иван Земанић са острва Крка, Стеван Ро ко из Ровиња и Стеван Мартерер.

(**Велика несрећа**) догодила се пре кратког времена у Кијеву, у Русији. У Кијеву постоји обичај да се народ преко целог лета сваке недеље и свеца вози по р ци Дњепру. Тако је и претпрошле недеље Дњепар био пун чамаца, кад око по поћи изненада навали силан холуј. Они који су били близу обале искочише из чамаца и спасоше се. Но нису сви били те среће. Четир чамца у којима је могло бити на 60 особа ухватио је вихор на сред реке и пре но што се и само помислити могло на спасавање, била су већ сва четир чамца преваљена... Тек неколицини изврсних пливача испаде за руком допливати до обале, остали утопише за увек у валима реке Дњепра.

(**Кинеска гатка о постанку позоришта.**) У Кини причају, да се постанак позоришта потеже од једног догађаја, који се збио под првим царем Ханове династије, од прилике 200 година пре Христа, кад је царев ђенерао Чен-Пинг непријатељску војску, која беше посела место у ком се он и војска му налазили, преваром приморао да остави град и да се натраг повуче баш у онај мах, кад је Чен-Пинг већ сасма близу био да због глади себе и војску и град преда на милост и немилост. Непријатељском војском заповедао је племенски старешина и ратоборна супруга му Јисхија, која је чувала једну страну града. Кад је Чен-Пинг дознао да је жена његовог противника веома љубоморна, даде искупити и у најскупоценије руво обући најлепше девојке у граду, које су за тим при разним приликама излазиле на бедеме градске и тамо на очиглед непријатељског табора разне игре и глуме извађале. Госпођа Јисхија која је то све гледала, проконтала је на брзо да „општи“ интерес не изисаује да тај град и — посада му баш морају пасти у руке њезина мужа, услед чега се она сасма изненада са својом војском натраг повуче, давши тако Чен-Пингу прилике, да изгладнели град поново и у обилатој мери раном снабде, и тиме себе, војску своју и становништво града од сигурне пропасти спасе. Танг-Минг-Чанг, који је живио у првој половини осмог века по Христу, био је први цар, што се интересовао за глумачку вештину и музику. Он је подизао школе за музичаре и глумце и настављао је лично сто певачица.

(**Колера у Мисиру.**) Из Александрије јављају од 15. тек. месеца: Да би учинио задоста потраживању урођеног становишта, наредио је Кедив, да у будуће у арапским болницама само урођеници као лекари и послужитељи могу постављени бити. Ово наређење утишало је у неколико узнемирене духове. Губернатор суецки, који је позван у Александрију да о задњим тамошњим изгредима владу извести, поднео је 14. тек. мес. Кедиву опширан извештај о свему, те је уједно замолио свога господара, да се у интересу што бржег умирења узрујаних бедуина инглеска посада из Александрије чим пре премести у друго које место. Од 14. до 15. оболело је од колере у Александрији у свему 28 особа. У европским болницама у граду и у болници француске колоније у Рамлеју налазе се само још неколико болесника. Епидемија је у задње време окренула према југу, и већ се појавила у покрајини Асуану. У Александрији појачаће се војничка посада услед сумњивог држања урођеног становништва.

Политичке вести.

— Поговара се да ће за бана бити именован туропољски **гроф Јосиповић.**

сву зграду диже у ваздух. Ово изрекавши посади се кир Леонидас на један строванљен ступ, па наслонивши главу на руву, загледа се зловољно у земљу.

Један човек, он се духом завитлао у даљне даљине сјајне прошлости својега народа, он шета по Перикловој Атини која је драги камен у круни тадање европске образованости била; он слуша Димостена како против Филипа грми; он се топи слушајући песме што их извијају зарад утакмице певачке дружине; он гледа олимпијске игре, гледа победу грчког бродовља над перзијским а сад од свега тога нема ништа — саме рушевине, рушевине славе, рушевине вештина пиље у њега као мртвачке главе на јуначком разбојишту. Поштујући овај свети бол, нехтедох га дирати докле год сунце није у море замакло, тада га дарнем по рамену те се спустисмо у варош.

Месечина бијаше као дан.

У гостионици у којој вечерасмо отегао се ред астала за којим сеђаху гости разнога пола и доба година, разног ношива и говора народног. Но понајвише се разговарало на грчком и француском језику. Ту бијаше седих глава са израженим класичним типом: нос орловски, очи плахе а чело ведро и високо. Из очију духовитост вири, нос му исказује енергију а на челу почива она мудрачка благост, она хармонија која Грка ван свију одликоваше.

Гледајући те главе, црне и седе са правим и савијеним носевима замислим да сматрам седницу ареопагита или да гледам убојни ред неумрлих маратонских јунака.

Ал тек какве су Гркиње, то ће ти показати мој албум док га само видиш, јер сам од фотографа покупао све Атинске лепотице, једну лепшу од друге, прави сарај у ком сам ја паша, само жалост што су буле од папира.

Доцкан у ноћ одемо кући.

Сутра дан кад сам уставши из постеље, стао на прозор да се нагледам овог красног плаветнила на грчкоме небу, коме ретко облак помућује ведрину и да се нагутам мириса цветног из суседне ми башче, куцне неко на врата али тако незграпно, да сам се чисто тргнуо.

По незграпном куцању познадох да је морнан. И заиста он и би, мој телесни матроз Николај Тимофејеф.

— Шта је сањешко?

— Заповедио капетан да одмах дођеш на лађу јер је у пристаништу један енглески матроз умро од колере.

Кад чух реч: колера задрхташе ми колена.

Обукавши се на врат на нос, платим рачун за ноћиште па терај.

Кад сам стигао у пристаниште лађа већ готова само да се крене.

Сад збогом Грчко, збогом Атино и Акрополе, збогом брате!

Твој **Пера.**

— „Аграмер Цајтунг“ донела је 18-ог тек. мес. чланак, у ком изјављује, да је бан Пејачевић на основу добивених извештаја морао доћи до убеђења, да се хрвацки народ решио да радије претрпи све конвеквенције своји̂ега отпора, но да приповна незаконитост, почињену истицањем грбова са мађарским натписом.

— „Н. сл. Пр.“ јављају из Загреба да је бан Пејачевић послао цару и краљу Фрањи Јосифу молбеницу, којом моли да што пре буде решен својега звања. У молбеници изведени су сасма потанко разлози, који преч̂е извађање закључака министарских конференција.

— Заступник на сабору загребачком Рубидо-Зичи положио је свој мандат, и обавестио је о овоме бираче своје следећим брзојавним прогласом: „Правац, којим је у државној и финансијалној политици прама Хрвацкој ударио садањи заједнички министар финансија довео ме је у противност с мојим приликом избора датим вам обећањем, да ћу владу потпомагати. Услед тога држим за своју дужност положити за ме толико часни мандат вашега заступника, захваљујући се уједно из свег срца на поверењу, којим ме у току ово задњих девет година непрекидно одликовасте. Тај ваш драгоцени дар биће ми једна од најмилијих и најсветијих успомена мојега живота“. Изјава ова учинила је у Будим-Пешти веома неповољан утисак.

— У ноћи од 17. на 18. држан је у Будим-Пешти министарски савет, на којем је Тиса реферисао о положају у Троједници и уједно поднео на ову ствар односеће се предлоге, које је министарски савет једногласно прихватио. 18. отишао је Тиса у Беч, да дотичне закључке министарског савета највишем месту на одобреље поднесе. Министарство мађарско чини своје остајање у звању зависним од судбине ових закључака. „Н. сл. Пр.“ јављају из Пеште да су ови закључци веома опширни и оштри, и да се у Пешти за сигурно држи, да ће их у Бечу потврдити. По истом листу влада у посвећеним круговима мишљење, да је положај веома критичан.

— Извесне кругове узнемирила је веома вест да су у задње време врло многи турски државни достојници добили руске ордење. Велики везир Саид-паша добио је први степен ордена Александра Невског.

— Из Рушчука долази вест да је кнез Александар бугарски у нарочитој аудијенцији примио вођу бугарских либерала Драгана Цанкова и да је одобрио измирење либерала са конзерватовци. Цанков изјавио је кнезу да либерали бугарски не могу непријатељски расположени бити прама Русији, која је Бугарску ослободила. Они само то желе, да се Бугарска не издаје на милост и немилост једном ил' другом званичнику или војнику.

— Између Француске и Анама закључен је мир.

Народна просвета.

(Школа. — Књижевност. — Уметност. — Позориште.)

Извештај о срп. нар. основној школи у Беловару,

за школску годину 1882/3.

У бившем варажд. генералату постоје 34 правосл. српске црквене општине са од прилике 38.200 становника. Па од толиког броја срп. црк. општина само једна има своју српску основну школу, и то је срп. црквена општина у Беловару.

Овакове су школе српском народу неопходно нужне; оне су један од првих фактора за одржање и унапређење српства, с њима у неколико стоји ил пада и наша народност. Ако наше дјете полази несрпску школу, оно неће никада бити прави, свјестан и родољубив Србин, јер неће бити васпитано у српском духу нити ће познати своје народно биће, него ће се напротив прилагодити оном кругу идеја, у који га буде увукла дот. несрпска настава; тако пак врло лако настаје могућност, да се наше дјете одроди.

Српски народ треба да брижљивим оком прати стање и развој својих народносних школа, он треба да жарким ревновањем подузима све, чиме се осигурава трајан опстанак и усавршење наших школа, особито основних. У тој цијели ево и ја износим на јавност извјешће о стању срп. нар. основне школе у Беловару за школ. год. 1882/3.

1. Срп. школску општину беловарску сачињавају обитељи Срба у граду Беловару и у селима: Средица Главница и Хрговљани, са становништвом од 1200 душа. То је нешто мање од половице народа срп. парохије Беловарске. Остатак овђ. црквене општине са 1600 душа принадлежи подручју комуналне школе у Гудовцу. Пошто Срба у Беловару имаде само 240 сталних и нешто чиновничких душа, то је ова школ. општина претежито сеоска школ. општина.

2. Школ. општина имаде две куће са дот. земљиштем и зградама. Од ових је једна давнашња својина школ. општине и до 1871. год. била је у њој смештена школа. Другу зграду поклонила је држава црк. школ. општини за школу приликом развојачења вој. крајине. У тој је згради сада школа и учитељев стан, а стара првашња се изнајмљује.

Фонд ове школе имаде главницу од 2582 ф. 50 н. и доноси годишње око 200 фор. камата. Потребе школе подмирују се дохотком тога фонда, станарином, потпором црк. благајне те дохотком од 2. и 3. црк. таса. Цјеловупни приход школе у овој години био је 550 фор. а расход 550 фор. Толики приход није довољан да се подмире у потпуности све потребе школе, па је тиме њено развиће и напредак обустављен. Распореза на општинаре за издржавање ове школе није овде никада било, а погледом на то што наше становништво ове школ. општине мора да подноси трошкове за уздржавање овђ. комуналних основних школа и што је у њем већ у велико завладала сиротиња, такав се намет једва с тешком а можда и поднипошто неби могао у овој шк. општини завести.

3. Почетком ове шк. године било је у шк. општини за школу способне дјеце: од стално станујућих 106 а чиновничке 14, укупно 120 дјеце.

Од тијех бијаше уписано у ову школу 43 домаће и 3 чиновн. дјеце. — 27 домаће и 11 чиновничке полазило је овђ. комуналну мушку и женску школу од којих свака има по четворо учитеља. 36 домаће сеоске дјеце остало је без школ. наставе, јер нису полазила школе, а многа су од њих првашњих година прије реда из школе отпуштена. Од дјеце, што су уписана у ову школу, било их је 15 из града а 31 са дот. села; међу дјецом што су ишла у комуналне школе било их је 35 из града а 3 из села. Осим те дјеце, која спадају у подручје ове шк. општине, уписало се још из страњских села у ову школу 10, а у комуналне 8 дјеце, по томе је укупни број српске дјеце у овој години био: у овој школи 56, у комун. школама 46, дјеце што су изостала 36, свеукупно дакле 138 дјеце, од којих су 120 из подручја ове школ. општине а 18 дјеце са стране.

На свршетку школ. године било је у овој школи у I. разреду 20, у II. р. 17 а у III. р. 8, свега дакле 45 дјеце. Та су дјеца у школу уредно долазила а напредак њиов у наукама био је овај: 15 дјеце свршило је свој разред са врло добрим успјехом (одлично), 23 са добрим, 6 са средњим а 1 са слабим успјехом. Од дјеце у ову школу уписане њих 11 изостало је трајно од школе. IV. разреда није било, но тај ће бити установљен почетком 1883-4. шк. године. Пофторне школе за сад још овде нема.

Здравље дјеце, изузев неколико случајева лакше болести, било је течајем цјеле године сасвим повољно а није се догодио ни један случај смрти.

4. Школа је устројена према уредбама за срп. народне школе од год. 1872. али са 4 разреда и 1 учитељем. Но устрој њен је досад још непотпун, пошто нису још досад у живот приведене неке важне установе споменутијех уредаба. Употребљују се у њој оне учевне књиге што их је издао вис. црк. нар. школ. савјет.

У мају ове год. уведена је у овој школи и настава женске дјеце у жен. ручном раду, која је уз примјерену награду повјерена била до краја ове шк. године у тој струци способној, свршеној учитељ. приправници гђци. Шимуновићевој.

Школ. врта за наставу дјеце у економији и справа за гимнастику, ова школа до сад још нема.

Школа није још досад стекла „право јавности“ па ради тога неужива своје праве вредности и важности у општинству, због чега многи Срби грађани и чиновници па и неки сељаци дају своју дјецу у овђ. комуналне школе. Но ове године затражиће школ. управа од вис. земаљске владе признање и проглашење права јавности за ову школу, а сви су изгледи, да ће га и добити.

Управитељ ове школе и предсједник школ. одбора јест пречаст. госп. Јован Штековић овђ. парох; старатељ школе јест грађанин госп. Никола Добрић. Школ. одбор држао је течајем ове шк. године само једну сједницу.

Течајем шк. године посјетио је ову школу г управитељ неколико пута, државни жупанијски шк. надзорник једанпут. Од чланова шк. одбора и осталих општинара ниједан није удостојио ову школу своје посјете. Па и приликом обдржавања вел. годишњег испита била је такође посјета доста слаба.

5. Од јануара 1882. учитељује у овој школи Јово Зец, који је своје учит. оспособљење стекао на постојавшој срп. учитељ. школи у Пакрацу. Ужива годишњу плату од 450 фор. стан, башту и огрев. (комун. учитељи имају 600 фор. и остало.) Предаје у школи све предмете а осим тога наставља и правосл. срп. ђаке овђ. мале реал-гимназије и комуналних школа у црквеном појању, за коју лије држи предавања у недељне и празничне дане од 9 до 10 сати пре подне а доста пута и у друге дане у изванШколском времену.

6. Простор школе је према броју за школу способне дјеце премален, једва дотјече за 50 дјеце.

Школа је била за ову годину са потребним учевним средствима потпуно обскрбљена, а и дјеца нису у томе погледу никакове оскудице трпила. Школ. књижница је још врло малена, незнатна, управо у почетном стању, састоји се досад само од 16 малених дјела.

7. Школ. година завршена је 19. (31.) јулија о. г. Тога дана одржан је велики годишњи испит, обављено је свечано благодарење у цркви и раздјељене су дјеци као дарови за ту цјел згодне књижице, које су набављене новцем од сабране своте добровољних прилога, што су даровали родољубиви Срби беловарски на ту цијељ. Остатак од добивене своте употреби ће се на обскрбу сиромашне ђеце школ. опремом за будућу шк. годину. Честитим даровратељима као пријатељима ове школе и њеног напретка нека је овијем изражена најтоплија захвалност.

Таково ето бијаше стање срп. нар. основне школе беловарске у прошлој шк. години. Родољуб, који проучи ово извешће, које је у првом реду намењено члановима ове школ. општине а по томе целој срп. читалачкој публици, увидиће да стање те школе није било таково каково би требало да буде па да она задовољи у потпуности своме великом и светом позиву. У томе су извјешћу изложени и недостатци, који сметају напретку школе, и школ. управа требала би да се чврсто подухвати да надопуни оно, што овој школи у том погледу недостаје.

Но ја ћу ипак да напоменем овде само један од најтежих недостатака школе ове, а то је чињ-ница: да многа српска дјеца, особито грађанског реда иду у овђ. комуналне школе, дакле: да срп. црк. општина није сабрала ни половицу своје дјеце у своју школу. А од какве је то грдне штете по наше народно биће, то сам већ напред споменуо. Погледом на то врло важно питање, мјеродавне особе ове школ. општине требале би да подузму све могуће, да ту ствар реше у корист своје школе и своје младежи која је у тако великом броју лишена онакове наставе, какова је неопходно потребита нашем подмлатку. А то ће се питање моћи да повољно ријеши само онда, ако наша срп. основна школа буде у свему тако уређена, да с поносом може стати у свему као премац овдашњим комун. школама. Темељ томе и таковом уређењу ове школе био би: постављање барем двију учитељских сила и повећање школ. дохотка на одговарајућу мјеру.

Но да се таково подузеће изведе, треба да се у овој школ. општини налази чврсте, енергичне и постојање воље и подузимљивости на ту цијел; треба да буду томе у прилог и друге околности, у опће узето, треба да буде могућност за изведење тако важнога подузећа, А да би тога свега у овој школ. општини могло да буде, да те све прилике у неколико и сада постоје о томе сам ја у дну душе своје потпуно увјерен.

Нека би дала лепа срећа наша, да се то питање у овој општини одлучно покрене и ријеши у корист и напредак ове школе, на дику и понос нашег народа у овоме крају.

У Беловару 6. августа 1883.

Јово Зец,
учитељ.

(Сликар А. Боцарић). Читамо у „Срп. Листу“: „Нек нико не мисли, да ћу писати биографију каквог познатог светског сликара, који је на гласу ради његове уметничке вештине. Не, но сам накан, да српском свету прикажем једну млађану српску снагу, један пупољак изникнут на српској ружи, који ће нам мирисати лепше, но којиму драго други, јер је наш, јер је српски.

Боцарић је млад, тек му је 19 година, али пун сликарског дара, те искре божанског надахнућа, без које се и не може помислити прави уметник. Тај свој изврсни дар показао је наш Боцарић у Атини, где је између неколико стотина сликара на сликарској академији увек био први, и своје слике толиком вештином радио, да су му се дивили и сами професори тамошње академије, те га саветовали, да остави Атину, и да иде где на другу академију, јер су за њега уске просторије атинске академије. Боцарић је оставио Атину, али ево га још у Будви, његовом родном месту, јер слабо материјално стање не допушта му, да развије свој природни дар и да се усаврши.

Овде би се згодно могло прозборити о материјалном нашем стању, о упливу овог стања на развитак уметности. Овде свакако вреди споменути предлог нашег уваженог књижевника С. В. Поповића о оснивању „друштва за гајање уметности“, које би дакле помагало уметност, ишло уметницима па руку. Кад би једно таково друштво било, многе млађане снаге би се развиле и усавршиле, те и наш Боцарић не би остао у Будви сликајући иконе и портрете. Многе куће бокешке окићене су његовим портретима, а цркве читавим иконостасима, што је он израдио. Назад мало дана повратио се из јуначке црногорске престолнице, Цетиња, где се бавио пуна два месеца. Ту је био лепо од свакога примљен, и представљен у двор Његовог Височанства књаза. У књажевском двору наш млади Боцарић сликао је светле књагињице Зорку, Милицу и светлог књажевића Мирка. Слике су испале веома дивно, да су се многи дивили и чудили вештини младога сликара, а светле књагињице су веома биле задовољне, и много ласкавих речи изразиле нашем Боцарићу, које нек му служе на част.

Осим икона и портрета наслико је још слике: „Сиромашицу“ и „Барјактаровићи“. Прва од ових слика преставља нам један жалосни и ужасни призор, где једно српско девојче с голим штапом у руци и исплаканим очима, устрављено, оставља своје огњиште, и згариште, те бјежи испред бајонета, да се спасе и да нађе себи заклоништа. На десној страни слике, камо је сироче свој штап пружило, стоји написато: „Господару, сјећај се..... сирочади“. Слика је израђена баш умјетнички и свакоме се особито допала, а допашће се и оном племенитом и величанственом срцу, коме је намењена, и које се увек сећало сирочади свога народа, када су морала под његову заштиту тражити уточишта. Другој слици узео је мотив из оног дивног списа Јакшићева под насловом „Барјактаровићи“. Кад ову слику наш сликар доврши и њу ће поклонити једном српском господару, те ће кроз кратко време дворови двају српских владалаца бити окићени сликама српског сликара из крајне Боке Которске.

Чим Боцарић доврши задњу слику кренуће да пропутује земље балканског полуотока; највише ће се бавити у Црној Гори и Србији; и нађели се које величанствено срце, који меценат српски, онда ће отићи на коју светску сликарску академију, да се даље усаврши. Ми пак нашем Боцарићу желимо срећан пут, и дај боже, да Бока, која је одгојила неумрлог С. М. Љубишу, може дати српском свету једног сликара, којим ће се поколења дичити.

ПРИПОСЛАНО.*)

Штовани г. уредниче!

Молимо Вас врло, да нам у своме цењеном листу дате места за завршну реч у познатој афери против Госп: Гавре Пресбургера.

У 35-ом броју Bacs-Bodrogher Presse, нашао је г. Гавра Пресбургер за умесно, да опореч̂е увреду, коју нам је приликом ватре код Фридмана нанео, јер г. Гавра Пресбургер сматра „Припослано“ где је опет потписано: „mehrere Feuerwehrmitglieder“ као анонимно и да се тамо никакав чин не спомиње.

Реч „анонимно“ у овом случају никако нема места, јер нема никаквог анонимног ватрогасног друштва и држећи се наше добро познате изреке:

„Један за све, сви за једног.“

налазимо, да је умесно, да ствар поближе разјаснимо.

Држалисмо, да није нужно било причати све како је баш било, јер то је добро познато и г. Гаври Пресбургеру и свима ватрогасцима, који су тада тамо били; другога се пак слабо тиче.

Па ипак по жељи г. Гавре Пресбургера ево хоћемо, да наведемо, како је и шта је било.

У понедељак 1. (13.) Августа 1883 после подне у $^3/_4$ 3 сигнализовано је, да горе један дуњан на главној пијаци, на тај знак изашао је кор за гашење слободног грађанског ватрогасног друштва.

Горело је у дуњану Макса Фридмана а ватра се појавила или због непажње или нехатости кога шегрта, који је имао посла са тако званим дечијим — од артије — капслама, и те се капсле упалише онда кад је дотично чекмеже извукао; сиромах шегрт накаљао је и сам, јер се прилично испекао у лицу и на рукама. Том приликом друштвени командант Јосиф Тулнер, чија је дужност и право, да код сваке ватре истражује и дозна како је ватра постала, са другим на то позваним друговима а у присуству г. полицајног комесара Бахмана на жалост опазио да су врло близу места где је горело били револверски фишеци с куглама које су кутије већ биле нагореле.

Тој по себи јасној и оправданој процедури, опирао се г. Гавра Пресбургер, који је тада тамо у локалу био говорећи: „Нема више ништа. Шта има ватрогасно друштво овде шта тражити, кад више не горе.“

На то друштвени командант Тулнер нареди, да се изнађу у рушевинама једна нагорела кутија од артије, у којој је било револверских фишека с куглама и показе их г. Пресбургеру рекав ово:

„Јели ово нагорена кутија од револверских фишека, госп: адвокате?“

Г. Пресбургер је наравно морао то увидети, но одговори у раздраженом, оштром тону: не мојте се нимало ешофирати! На то друштвени командант Тулнер преда кутију г. полицају Бахману с овим речима:

„Ја констатирам, да су фишеци били врло близу ватре и молим, да се сачува „corpus delicti“. Суд нека о тој грдној нехатости суди.“

Г. Пресбургер рече ово: „Шта тражи у опште Тулнер овде?

Друштвени командант Тулнер није на то одговорио, него нареди, јер је ватра одма у почетку била угушена, да кор са лица места где је ватра била, оде у друштвени локал.

Ето, тако је било!

Г. Тулнер био је тамо као ватрогасачки командант а не као приватна особа, за то су присутни ватрогасци били озлојеђени на такав без такта поступак г. Пресбургера, и то тим више, што сваки па и коркомандант, прекида свој грађански посао чим чује да је где ватра, троши своје скупо време, да се одазове својој слободној и безплатежној почасној дужности, иде на сусрет непознатим опасностима свој живот и здравље мење на коцку, а све зато да спасе имање и живот својих суграђана.

Кад је тако, да ли је онда ватрогасна задруга дужна, на место благодарности — коју она у осталом никад није тражила — трпити, да је когод вређа и да ли је тон, како је оно г. Пресбургер изрекао, прави тон о томе нек̂а суди непартајична публика!

Ово је у овој нашој ствари са г. Гавром Пресбургером наша последња.

На оно припослано што је изашло у истом том броју „Bacs Bodrogher Presse“ с потписом: „Mehrere Bürger von Neusatz“ у колико се односи на то, што смо ми имали с г. Пресбургером ми не би ни одговаралн, да дотични припошљачи нису споменули нешто, што може само посејати семе несложе у нашем друштву, које је са своје лепе слоге чувено постало. Но на срећу то им није испало за руком.

Ми се једном за свагда свечано ограђујемо против некојих напомена као да наше друштво за друго што живи а не једино за хуманитет и упућујемо дотичне на наш симбол с натписом: Gott zur Ehr, dem Nächsten zur Wehr“ том смо симболу увек били верни и верни ћемо и остати.

Наше је друштво интернационално и без конфесије“, чланови његови с поносом носе име својевољног грађанског ватрогасног друштва, и као такви биће верни и сложни у нужди опасности сваком бити од помоћи и тој ће цељи увек радо служити.

Сва друга тумачења с презирањем одбијамо од себе и изјављујемо, да нигда нећемо трпити ничија бургијашења, и сваком страном утицају у противном нам правцу опрећемо се отворено.

Тако закључено у последњој седници новосадског ватрогасног друштва држаној 30. августа 1883 г.

Одбор.

*) За ствари под овом рубриком не одговара уредништво овога листа. — У.)

КЊИЖЕВНЕ ВЕСТИ.

СРПСКА КЊИЖАРА БРАЋЕ М. ПОПОВИЋА У Н. САДУ

код светог Саве

препоручује ученицима српске велике гимназије, ученицима виших девојачких школа, све књиге које су прописане за школску годину 1883/4 дајемо:

ТВРДО УКОРИЧЕНЕ

са

30 процената приде

Ако пак ко неукоричено оће, тима дајемо по оригиналној цени

50 ПРОЦЕНАТА ПРИДЕ

у књигама нашег и Валожићевог и од нас прекупљених издања којих имамо на нашем стоваришту на броју до

360 разних дела

из разних светских књижевности преведене, а и осим тога још и оригиналних дела забавних, у које рачунамо и ремек-дело

Певанију Змај-Јована Јовановића.

Сиромашним ученицима по искаву о томе — дајемо сваку школску књигу са 12 процената **испод оригиналне цене** (али без приде.)

Ову повољну пробитачност нашим младим купцима у стању смо дати за то, што нас **дојакошњи књижарски рад на то омогућава.**

ВРЛО ВАЖНО

ЗА ДАНАШЊЕ ПРИЛИКЕ.

У штампарији нашој изишла је баш сада књижица под насловом:

ДОЛЕ ОБРАЗИНУ

Г. Др. ЕМИЛИЈАНЕ пл. РАДИЋУ.

Од старог саборлије.

Лепо штампана на 54 стр. вел. 8-а.

Цена јој 20 пов.

Књижица је написана од једног особитог познаваоца нашег црквено-аутономног живота, и у њој се сав рад др. Радића, па и његова најновија брошура „Un po' più di luce" знанствено претреса и обара.

У интересу саме ствари молимо све пријатеље народне аутономије да се својски заузму око растурања ове књиге, којој је тако мала цена стављена да се трошкови тек у полу подмирити могу.

Препродавци добијају 25% рабата. За поједане примерке ваља нам — 22 нова. упутницом поштанском послати и онда шиљемо франко у крстоплету.

Панчево о вел. Госпођини 1883.

Штампарија Браће Јовановића.

✝

Султана удова Јаковљевић рођ. Формаћ у своје, тако исто у име свога јединца Александра, снаје Драгиње рођ. Теодоровић, заове Перенде, унуке Катице и многи сродника и пријатеља са тужним срцем јавља смрт нигда неваборављеног верног друга, односно оца, свекра, брата и деде, — јереја

ЂОРЂА ЈАКОВЉЕВИЋА

пароха ђалинског

који се 11. (23.) августа после дужег боловања у 66 год. живота свог у вечност преселио.

Смртни остатци драгог нам покојника предати су матери земљи 12. (24.) августа т. г.

Вечна му памет и вечити спомен међу нама.

Уједно ожалошћена породица извињује најтоплију захвалност свима гг. свештеницима и познаницима који при погребу суделоваше односно присуствоваше и већу нам тугу у неколико ублажише.

ОГЛАСИ.

СТЕЧАЈ.

Председништво задруге за унапређење занатлијске и трговачке наставе, расписује овим стечај на место **редовног професора** при дворасредној од задруге ове основаној трговачкој и занатлијској школи.

С местом овим скопчана је плата од годишњих 800 фор. а. вр. а пошто с тим иде и управљање школе, то је плата евентуално у свези с ренумерацијом на крају школске године.

Осим тога учествује редовни професор с равномерно броју примљених часова, у новцу од приватне наставе и приходу од недељне школе, а ако буде могао примити на се, да недељно по два сахата предаје српски и француски језик — може и одовуд очекивати годишњи приход од 200—250 фор.

Компетенти ваља, да докажу, да су оспособљени за наставнике грађанских или средњих школа, и да потпуно владају немачким и мађарским језиком.

Молбенице са доказима способљености ваља најдуже до 13 (25) септембра тек. год. послати потписаном задружном председнику.

Нови Сад 16 (29). августа 1883.

Фердинанд Шрајбер
председник задружни.

1—2

ШПЕЦЕРАЈСКА ТРГОВИНА

МИХАИЛА ПАНИЋА

у Панчеву

потребује два млађа помоћника и једног шегрта, који одма ступити могу. 1—2

СТЕЧАЈ.

Председништво задруге за унапређење занатлијске и трговачке наставе расписује овим стечај на место **помоћног учитеља** при дворазредној од задруге ове основаној трговачкој и занатлијској школи.

С местом овим скопчана је плата од годишњих 500 фор. и евентуално и ренумерација на крају школске године. Осим тога учествује помоћни учитељ, с равномерно броју примљених часова, у новцу од приватне наставе и приходу од недељне школе, а ако буде могао примити на се да недељно по два сахата предаје српски и француски језик — може и одовуд очекивати годишњи приход од 200—250 фор. Примећује се још да за случај ако би једно од редовних са 800 ф. наплаћених професорских места упражњено остало, — помоћни учитељ на ово место може промакнут бити.

Компетенти ваља да докажу да су оспособљени за наставнике грађанских или средњих школа, и да потпуно владају немачким и мађарским језиком.

Молбенице са доказима способљености ваља најдуже до 13. (25.) септембра тек. год. послати потписаном задружном председнику.

Нови Сад 11. (23.) августа 1883.

Фердинанд Шрајбер,
председник задружни.

2—2

СТЕЧАЈ.

Услед оставке Исака Амицића, учитеља нашег, отварамо овим стечај на учитељско место у Срп. Боки. Са овим местом скопчана је плата ова: 120 фор. у готовом новцу, 40 кибли жита, 24 кибли кукурузa, 3 хвата дрва, 6 хвати сламе и $4^1/_2$ ланца, осим бесплатног стана из две собе, кујне, коморе и штале. Просителји имају молбенице своје местном српском школском одбору овом до 10. септембра т. г. поднети.

У Српској Боци, 14. августа 1883.

Ћира Субић,
потпредседник.

2—3

Објава.

Сомборска српска читаоница, издаје од 1. новембра 1883. год. у своме новосазиданом здању, доњи спрат под гостионицу на три године дана.

Локали су ови: две простране дворане за угоститељење, две лепе собе за становање, кујна, соба за женске, соба за мушке послужитеље, пространа подрум и таван.

Иста гостионица лежи на главној пијаци, на најугледнијем и најпосећенијем месту.

Гостионичар има искључиво право, да у горњим читаоничким локалима гостима служи са кавом, пивом и т. д.

Ближа условија могу се довнати код читаоничког одбора писмено и устмено. Рок пријаве на доленодписаног управитеља траје до 13. (25.) октобра 1883. године.

У Сомбору 17. (29.) августа 1883.

Јован Јерасовић,
управитељ.

1—3

Објава.

Вел. кикиндска црквено-православна општина закључком својим од 22. јуна (4. јула) 1883. бр. 17., закључила је велики каменити крст на главној пијаци сасвим изнова оправити, с чега се каменоресци, златари и сликари на дражбу на мањак овим 25. августа (6. септембра) о. г. пре подне у 9 сати у црквену кућу позивају.

Овај посао процењен је на 650 фор.

Сликари имају неколико својих сликарија на увиђење одређеној комисији поднети.

Учесници у дражби полажу 10% пишманлука.

Ближа извешћа даје перовођа Сима Ајвав.

1—1 **Вел. кикиндски црквени одбор.**

НЕКА ЧУЈУ СВИ СТАНОВНИЦИ

АУСТРИЈЕ И УГАРСКЕ.

При деленју наслеђства пре 121 године постојеће трговачке куће Јована Карла Кунцшмида закључили су наследници у седници, која се одржала 1. јуна ове године, да просторије од 1. септембра 1883. дају под кирију, а сав еспап да дође продаду за цену, пошто је купљено, дакле **готово бадава**, да би просторије могли до 1. септембра издати.

Још има овог еспапа:

4500 ком. женских кошуља од финог енглеског шифона са правим швајцарским везовима, по ком. ф. 1.50, 12 ком. 16 ф. 50.

1500 ком. женских спаваћих рекала исте каквоће, врло дугачке и швајцарским везом од горе до доле богато искићене, по ком. 1 ф. 50, по 12 ком. 16 ф. 50, тих истих и од тешког Barchent-а по ком. 1 ф. 60.

5600 женских доњих сукања од најфинијег граулајнена са правим швајцарским свиленим порубима, по ком. 1 ф. 40, по 12 ком. 15 ф. 50, тих истих од црвеног кретона по ком. 1 ф. 50, по 12 ком. 16 ф. 50, а има и од тешког најфинијег филца по ком. ф. 1.75.

3560 мушких кошуља од финог енглеског шифона, четвородупле прси, извезено или без веза, вратне ширине по избору, по ком. 1 ф. 50, по 12 ком. 16 ф. 50.

1500 туцета дамастних асталских гарнитура са цветним десином; састоје се из једног асталског чаршава, и 12 сервиета, 2 ф. 85, преко потребно за сваку кућу а врло јефтино.

2000 туцета турских пешкира (убруса), сваки комад за себе, порубљено, с црвеним бордирама и дугачким франсама, фино пикирано особито лепо, 12 к. ф. 3.75.

2000 ком. великих огртача (махрама) за госпође; од најфиније берлинске вуне с дугачким франсама, у разним бојама, као белих, угаситих, драп, карираних, турских итд. по ком. 1 ф. 20, по 12 ком. 12 ф. 50.

400 ком. путничких плетова, врло тешких, врло великих, најфиније каквоће, с угаситим рубом и франсама, после 20-тогодишњег употребљавања могу се као најлепши део хаљине употребити, пређе ком 12 фор. сада само 4 ф. 85.

500 ком. свилених јоргана од најтеже лионске шап-свиле; има с плавим, с белим, и с црвеним пругама, по ком. 4 ф.; невероватно јефтино.

850 гобелинских гарнитура, састојећих се из два најфинија јоргана, из једног асталског чаршава са китама од кадифе, са мешавином боја; гарнитура стаје (т. ј. сва три комада заједно) само 7 ф. 50.

5000 туцета чаршава од доброг, тешког кожњег платна (Lederleinwand), за највећу постељу довољно дугачких и широких по ком. 1 ф. 85, по туце 15 ф.

Сваки, који бар за 15 фор. еспапа код нас пазари, добија један швајцарски сахат од француске златне бронзе. — Пластик с дугачким ланцем; за ваљаност сахата јамчи се две године. Наручбине у готовом новцу (поштанском упутницом или у паточ) треба послати на адресу:

Erbschafts-Verwaltung Rabinovicz
Wien, II. Schiffamtsgasse Nr. 20.

1—3

ШКОЛСКА ОБЈАВА.

У новосадској државној занатлијској и трговачкој школи отвара се за школску годину 1883/4 већ и други разред како у занатлијском, тако и у трговачком одељењу. Уписивати се може 1-ог, и 2-ог и 3-ћег септембра од 8—12 пре подне, поправни испити држаће се 4-ог септебра.

У ову школу прима се сваки ученик, који је основну школу са добрим успехом свршио, или који пријемни испит положи.

Школарина и уписнина не плаћа се. Ближа извешћа даје

Управа.

МАНУФАКТУРНА ТРГОВИНА

МИХАИЛА БАКМАЗА

у Митровици

потребује од млађи једнога помоћника.

МАНУФАКТУРНА РАДЊА

Г. С. ЈАНКОВИЋА

у Винковци

потребује једног млађег солидног помоћника са добрим сведочбама, који говори немачки и мадарски. 1—3

НОВООТВОРЕНА

ПОМОДНА, ГАЛАНТЕРИЈСКА, НИРНБЕРШКА

КРАТКЕ РОБЕ

ситног и белог еспапа трговина

СТЕВЕ ДИМИТРИЈЕВИЋА

У НОВОМ САДУ

потребује два практиканта или шегрта. 1—3

Мануфактурна и памука трговина

САВЕ ТУБИЋА

у Шиду

потребује два од млађих али способних спомоћника који српски и од части мађарски говоре — и који могу одма и за 1. септембар у радњу ступити. 3—3

МАНУФАКТУРНА ТРГОВИНА

СТЕВАНА ПЕТРОВИЋА И СИНА

у Земуну

потребује једног млађег помоћника који може одма или нека означи најкраће време кад може ступити. 3—3

ТВОРНИЦА ЦРКВЕНИ САТОВА

основана 1844.

КАРЛА МАЈЕРА У Н. САДУ

препоручује своје обилато стовариште сатова за торање и дворце са избијањем сваког часа и фртаља, по **најновијем** као и **старом фасону**, са постољем од туча или жељеза.

Од постанка ове творнице израђено је преко **300 комада сатова.**

Одликована са златним и за заслуге медаљама.

Ценовници шаљу се бесплатно. 2—3

ПОЗИВ

у ванредну главну скупштину

ЗАДРУГЕ

ЗА МЕЂУСОБНО ПОМАГАЊЕ И ШТЕДЊУ

у Ст. Пазови

која ће се 8. (20.) септембра о. г. у 3 сата после подне у друштвеним просторијама обавити.

ДНЕВНИ РЕД:

1. Попуна упражњених одборничких места.
2. Предлог о опредељењу тантијеме управљајућем одбору.
3. Измена основних правила.
4. Избор одбора за оверовљење скупштинског записника.

1—1 **Управа.**

СЕНЗАЦИОНО ИЗ УГАРСКЕ

Због смртног случаја, добија свака, који зато пише

БАДАВА

један џепни сахат.

Поседник једне од највећих трговина сахата Угарске, напрасно је умро, и у свом је тестаменту наследницима строго наложио, да имање покретно и непокретно за себе задрже, и да морају 1400 ком. џепних сатова, који се у вертхајмовој каси налазе с накнадом лепо изгравираних заклопаца, рекулирања сахата и дебелог тешког злату имитованог ланца **поклонити**, да би се сваком прилика дала, да дође до финог, регулисаног џепног сахата. Пошто су само заклопци а и дивни ланац, златни фасон (иматација) више коштали од свега скупа, то ће свака у великом добитку бити ако што више и што пре од ових сатова поручи, пошто ће се за кратко време сви развући.

Још следећих сатова има:

500 ком. цилиндер џепних сатова

од најфинијег француског златног дублеја са посребрњеним никл-заклопцима, дивно гравирано, гиилоширано, са стаклетом и емајлираном плочом, са позлаћеним ланцем, златна фасона, савршено оправљено — иде на минуте. Све то заједно само ф. 4·90 — тих истих од правог сребра, 30 лотова тешког од ц. к. аустро-угарског звања за пунцирање опробаних, позлаћених; само ф. 6·50 — тих истих цилиндер сатова од правог, 14 карата тешког злата од ц. к. звања за пунцирање опробаних; пређе ф. 45·— а сад по невероватно јефтину цену од ф. 16·—

350 ком. анкер-сатова

од најфинијег француског златног double-а или с тешко посребрњеним никл-заклопцима, гравираних и гиилоширaних; иду на 15 рубина, са најтачнијом машином и са секундима, с стаклетом, емајлираном плочом и дивним ланцем, репасирани; само ф. 7·— Ти исти анкер-сатови од 13 лотова тешког сребра, од ц. кр. звања за пунцирање опробани а и позлаћени; само ф. 10·—

275 ком. вешингтнских ремонтоар сатова

од посребрњеног никл или златног double-а, навија се без кључа са механичним покретањем сказаљке, с стаклетом, емајлованом плочом и секундима, савршено оправљени — иду на секунде, са прецизном машином, најбољи сахат, што може бити, цена је заједно с дивним ланцем само ф. 8·30.

250 ком. сребрних ремонтоар сатова.

од 18 лотова тешког сребра од ц. кр. звања за пунцирање опробаних, навија се без кључа, са механичним покретањем сказаљке, с стаклетом, емајлованом плочом и с секундима, савршено оправљених — иду на секунде, диван сахат, што може бити; пређе ф. 25, а сад за невероватну цену од ф. 12·50. За ваљаност јамчим

пет година.

Наручбине поштанске, као и брзојавне, које су ефектиране са већ напред посланим готовим новцем или пошиљком у паточ, треба управити на адресу:

Ignaz Borov,
in Pöstyen (Ungarn). 1—3

ПРОСПЕКТ

ЈЕДНОГ ДЕВОЈАЧКОГ ПАНСИОНАТА У БЕЧУ.

Већ одавна стоји Беч, престолница аустријска у великом саобраћају и непрекидној свези с оријентом; ето, због тога се у мени родила мисао да отворим пансионат за младе девојке из најбољих кућа, из оних предела, који желе да с Бечом остају у свези и којима ће ова наша престолница бити згодно место за образовање срца и душе.

Намере и циљи гајим исте, које и друге училнице овде у Бечу.

Ја не намеравам да отворим школу, већ мислим да девојчице, које родитељи моме надзору повере настављам и одржавам на оном правцу, који родитељи за своју децу изаберу.

Наставу могу девојчице узимати на разним јавним или приватним школама, академијама или музичним школама, или пак приватним путем: узевши себи учитеље, који ће их настављати у предметима, које родитељи изаберу н. пр. у књижевним предметима, у језицима, у музици, у моловању, у декламацији, — а ја ћу при избору учитеља саветом родитељима помоћи.

Мој је задатак, да саветом и делом потпомажем онај правац душевног изображавања који одговара снази и способности ученице, а тиме се неће бар у худо време губити.

Особито ћу пазити на то, да друштвене форме девојчица мени поверених најбоље развијем и да им пријатно становиште за време изображавања пружим, да бригу водим о изображавању срца, и да савесно душевни рад контролујем. А такође ћу мени поверене девојчице помагати саветом при избору приватне лектире, разних уживања, при тоалети — у опште бринућу се, да девојчице што боље приправим за живот и да их начиним добрим домаћицама а и финим светским дамама.

Ја намеравам, да у мој пансионат примам девојчице из најбољих кућа, а ја ћу им матер у пуном смислу те речи, заступати.

С радошћу се спремам да испуним свој задатак.

Да ће моје старање и брига за образовање младих девојчица и добрим плодом уродити, јамчи ми и то, што осећам особите наклоности према младим девојчицама и према њиховом душевном изображењу.

По захтевима удешаваћу разно цену пансиона.

Да сам у својој струци вешта, доказују и препоруке, које ћу овде навести.

Молим, да се родитељи изволу код мене писмено што пре упитати, јер курс почиње као и код свих других јавних завода почетком септембра

ПАВЛИНА КИПАХ,
Беч, IV. Bezirk, Hauptstrasse 52.

За препоруку навађам имена следеће господе, код којих се сваки о мени упитати може:

Г. **Dr. Friedrich Bunzl**, Hof- und Gerichtsadvokat, Wien, I., Hohenstaufengasse 12.
„ **Alfred Ritter von Kendler**, Chef der Grosshandlungsfirma Kendler in Wien, königl. schwed. und norweg. General-Consul, I., Wipplingerstrasse 31.
„ **Kiseloff**, Firma Gebrüder Kiseloff & Neffe, Wien, I., Fleischmarkt 17.
„ **Karl Latour von Thurmburg**, k. k. Ministerialrath und Lottogefälls-Director, I., Riemergasse 7.
„ **Karl Merker**, Firma C. F. Merker, Wien, I., Bräunerstrasse 7.
„ **Franz von Negedli**, k. k. Sectionsrath, I., Riemergasse 7.
„ **Arthur von Scala**, k. k. Regierungsrath, Director des orientalischen Museums zu Wien, I., Börsegasse 1.
„ **Ludwig Seyerkammer, Edler von Treuenstein**, k. k. Lottodirections-Expeditor, I., Riemergasse 7.
„ **Wilhelm Tedesco**, Oberinspector der k. k. priv. österr. Nordwestbahn, Wien, Nordwestbahnhof.
„ **Dr. Heinrich Ritter von Weil**, kaiserl. Rath, Director der orthopädischen Heilanstalt in Währing bei Wien, Cottagegasse 3.
„ **Adolf Weiss**, Chef der Firma Weiss & Grohmann, Wien, Rudolfsplatz 13 a. 1—3
„ **Dr. Moriz Edler von Winter**, k. k. Oberfinanzrath, Wien, I., Riemergasse 7.

Одговорни уредник Миша Димитријевић.

Српска штампарија дра Светозара Милетића.